

Baltijas Apgabala šķīrējtiesas R E G L A M E N T S

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. Pastāvīgās šķīrējtiesas nosaukums:
  1. latviešu valodā – **Baltijas Apgabala šķīrējtiesa**;
  2. krievu valodā – **Областной Балтийский третейский суд**;
  3. angļu valodā – **Baltic Region arbitration court**, turpmāk tekstā - ŠĶĪRĒJTIESA.
2. ŠĶĪRĒJTIESAS dibinātājs ir biedrība "ARBITRS", kas reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, reģistrācijas numurs 40008240094.
3. Baltijas Apgabala šķīrējtiesa darbojas pastāvīgi, pamatojoties uz Šķīrējtiesu likumu, citiem Latvijas Republikā spēkā esošiem normatīviem aktiem, starptautiskajiem līgumiem un konvencijām, kas attiecas uz šķīrējtiesu darbību, šīs ŠĶĪRĒJTIESAS reglamentu, turpmāk tekstā – REGLAMENTS, un pušu vienošanos.
4. ŠĶĪRĒJTIESAS darbu vada ŠĶĪRĒJTIESAS priekšsēdētājs, turpmāk tekstā – Priekšsēdētājs, kas veic ŠĶĪRĒJTIESAS REGLAMENTĀ noteiktās funkcijas, lai pārraudzītu un nodrošinātu ŠĶĪRĒJTIESAS darbību.
5. Priekšsēdētāju ieceļ ŠĶĪRĒJTIESAS dibinātājs, patstāvīgi nosakot iecelšanas termiņu un kārtību.
6. Priekšsēdētāja prombūtnes laikā viņu aizstāj viņa iecelta persona.
7. Visa sarakste notiek latviešu valodā, uz Priekšsēdētāja apstiprinātām vienota parauga veidlapām.
8. Likumā, līgumā vai REGLAMENTĀ noteiktajā kārtībā ieceltais šķīrējtiesnesis/šķīrējtiesneši izšķir jebkuru civiltiesisku strīdu, ja puses ir noslēgušas par to šķīrējtiesas līgumu, izņemot strīdus, kuri ar likumu nav pakļauti izskatīšanai šķīrējtiesās (*Šķīrējtiesu likuma 5.pants*).
9. Izšķirot strīdu, šķīrējtiesas sastāvs vadās pēc likumiem un darījuma paražām, par kuru piemērošanu puses ir vienojušās, ciktāl tāda pušu vienošanās nav pretrunā Latvijas Civillikuma 19., 24. un 25.panta noteikumiem.
10. Ja puses nav vienojušās par to, pēc kādiem likumiem vai kādām darījuma paražām apspriežamas to savstarpējās attiecības, vai šķīrējtiesas sastāvs atzinis to par spēkā neesošu, pušu tiesiskajai attiecībai piemērojamais likums nosakāms saskaņā ar Latvijas Civillikuma Ievada noteikumiem.

ŠĶĪRĒJTIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJS

11. Priekšsēdētājs vada ŠĶĪRĒJTIESAS darbu, pārraugot REGLAMENTA un Šķīrējtiesu likuma ievērošanu šķīrējtiesas procesā.
12. Priekšsēdētājam ir pienākums:
  1. apstiprināt vienotu korespondences nosūtīšanas kārtību;
  2. iecelt šķīrējtiesnesi;
  3. pirms ŠĶĪRĒJTIESAS nolēmuma apstiprināšanas pārbaudīt vai šķīrējtiesas process notika atbilstoši šķīrējtiesas līguma vai Šķīrējtiesu likuma noteikumiem;
  4. nodot lietu atkārtotai izskatīšanai, citam šķīrējtiesas sastāvam, ja šķīrējtiesas process nenotika atbilstoši šķīrējtiesas līgumam, ŠĶĪRĒJTIESAS REGLAMENTA vai Šķīrējtiesu likuma noteikumiem;
  5. nodot lietu atkārtotai izskatīšanai, citam šķīrējtiesas sastāvam, ja šķīrējtiesnesis nav parakstījis spriedumu;
  6. apstiprināt šķīrējtiesneša parakstu uz šķīrējtiesas nolēmumiem;
  7. organizēt šķīrējtiesas dokumentu glabāšanu atbilstoši likumā noteiktajā arhīvu glabāšanas kārtībai;
  8. pieņemt apmeklētājus un reģistrēt iesniegtos dokumentus.
13. Priekšsēdētājam ir tiesības:
  1. ar savu lēmumu samazināt vai palielināt tiesvedības maksu;
  2. atļaut tiesvedības maksu samaksāt vēlāk, bet ne ilgāk par sešiem mēnešiem;

3. izprasīt no PID izziņas par atbildētāju deklarētām dzīvesvietām;
4. izprasīt no valsts un pašvaldības iestādēm ziņas, kas nepieciešamas šķīrējtiesas procesa izskatīšanā.
14. Priekšsēdētājs uzticētos pienākumus veic godprātīgi, ar lielu atbildības sajūtu, sabiedriskā kārtībā uz brīvprātības principiem.

ŠĶĪRĒJTIESAS LĪGUMS

15. Šķīrējtiesas līgums ir vienošanās par strīda, kas jau radies vai var rasties nākotnē, nodošanu izšķiršanai ŠĶĪRĒJTIESĀ.
16. Šķīrējtiesas līgumu var noslēgt rīcībspējīga persona, neatkarīgi no pilsonības un dzīvesvietas un Latvijā vai ārvalstī reģistrēta juridiska persona, vai cits privāto tiesību subjekts.
17. Pušu vienošanās par strīda nodošanu ŠĶĪRĒJTIESAI (*šķīrējtiesas līgums*) var būt izteikta:
  9. kā atsevišķs līgums;
  10. kā speciāls noteikums pušu līgumā (*šķīrējtiesas klauzula*);
  11. pusēm apmainoties ar vēstulēm, faksogrammām, telegrammām vai izmantojot citus telekomunikācijas līdzekļus, kas nodrošina, ka tiek fiksēta pušu griba nodot strīdu vai iespējamo strīdu izšķiršanai ŠĶĪRĒJTIESĀ.
18. Ja puses vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā, bet nav noteikušas konkrētu šķīrējtiesu, un, ja prasītājs iesniedzis prasību BALTIJAS APGABALA ŠĶĪRĒJTIESĀ, un otra puse tam piekrīt, tad strīds ir pakļauts šai ŠĶĪRĒJTIESAI.
19. ŠĶĪRĒJTIESAS līgumā puses var vienoties par šķīrējtiesnešu skaitu, strīda izšķiršanas kārtību (*mutvārdu vai rakstveida šķīrējtiesas process*), strīda izšķiršanas vietu, šķīrējtiesas procesa valodu, piemērojamo likumu un citiem jautājumiem saskaņā ar likumu un šo REGLAMENTU.
20. Personas, kas noslēgušas līgumu par strīda nodošanu izšķiršanai ŠĶĪRĒJTIESĀ, nav tiesīgas no tā atteikties, ja likumā vai līgumā noteiktajā kārtībā šķīrējtiesas līgums nav grozīts vai atcelts. Šķīrējtiesas līgums ir spēkā, kamēr nav izbeigusies tiesiskā attiecība, kuras sakarā tas noslēgts.
21. Ja vienošanās par strīda nodošanu izšķiršanai ŠĶĪRĒJTIESĀ kā atsevišķs noteikums ir ietverts pušu noslēgtajā līgumā, šī vienošanās uzskatāma par patstāvīgu līgumu. Ja līguma termiņš izbeidzies vai līgums atzīts par spēkā neesošu, vienošanās par strīda nodošanu izšķiršanai ŠĶĪRĒJTIESĀ paliek spēkā.
22. Strīds ir pakļauts ŠĶĪRĒJTIESAI, ja tas ir aptverts ar šķīrējtiesas līgumu un ja saskaņā ar šķīrējtiesu likumu un REGLAMENTA 8.punkta nosacījumiem, tas nav pakļauts ekskluzīvai valsts tiesu kompetencei.
23. Ja puses ir vienojušās par strīdu, izrietošu no konkrēta līguma, nodošanu izšķiršanai ŠĶĪRĒJTIESĀ, prezumējams, ka puses ir vienojušās par jebkura strīda, kas izriet no šī līguma, kas skar to vai tā pārkāpšanu, izbeigšanu vai spēkā neesamību, izšķiršanu ŠĶĪRĒJTIESĀ.
24. Par strīda pakļautību lemj šķīrējtiesas sastāvs arī gadījumos, kad kāda no pusēm apstrīd šķīrējtiesas līguma esamību vai tā spēkā esamību.
25. Puse var iesniegt iesniegumu par to, ka strīds vai tā daļa nav pakļauti ŠĶĪRĒJTIESAI, ne vēlāk kā termiņā, kāds noteikts atsauksmes iesniegšanai.
26. Ja strīda pakļautība ŠĶĪRĒJTIESAI ir apstrīdēta līdz šķīrējtiesas sastāva iecelšanai, minēto jautājumu izlemj Priekšsēdētājs, bet ja pakļautība ir apstrīdēta pēc šķīrējtiesas sastāva iecelšanas, šo jautājumu izlemj šķīrējtiesas sastāvs. Priekšsēdētājs ir tiesīgs izlemt, ka strīds nav pakļauts ŠĶĪRĒJTIESAI un atdot prasītājam prasības pieteikumu atpakaļ bez izskatīšanas, ja prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, ka starp pusēm pastāv šķīrējtiesas līgums vai puses vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai citai šķīrējtiesai.
27. Šķīrējtiesas sastāvs jautājumu par strīda pakļautību tai var izlemt jebkurā šķīrējtiesas procesa stadijā. Parasti šķīrējtiesas sastāvs to izlemj pirmām kārtām, tomēr šķīrējtiesas sastāvs ir tiesīgs uzsākt vai turpināt šķīrējtiesas procesu un izlemt šo jautājumu, pieņemot spriedumu. Ja iebildumi par to, ka strīda daļa nav pakļauta šķīrējtiesai, pusei rodas sakarā ar prasības papildinājumiem vai grozījumiem, pretprasību vai tās papildinājumiem vai grozījumiem, minētie iebildumi jāizsaka nekavējoties, līdzko šķīrējtiesas sastāvs uzsāk šo prasījumu izšķiršanu. Ja puse noteiktajā termiņā nav iesniegusi ŠĶĪRĒJTIESĀ iesniegumu par to, ka strīds vai tā daļa nav pakļauta ŠĶĪRĒJTIESAI, puse nav tiesīga vēlāk izteikt šādus iebildumus un tā uzskatāma par atteikušos no savām tiesībām celt šādus iebildumus, tai skaitā tiesai, kurai jālemj jautājums par izpildu raksta izsniegšanu.

28. Ja tiek atzīst, ka strīds vai tā daļa nav pakļauta ŠĶĪRĒJTIESAI, šķīrējtiesnesis izbeidz tiesvedību strīdā vai tā daļā, pieņemot lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu vai atsevišķā daļā.
29. Ja starp pusēm ir domstarpības par šķīrējtiesas līguma esamību vai spēkā esamību, bet šķīrējtiesnesis ir atzinis, ka strīds ir pakļauts ŠĶĪRĒJTIESAI, šķīrējtiesas sastāvs ir tiesīga izšķirt strīdu kā pakļautu tai.

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESA SAGATAVOŠANA

30. Šķīrējtiesas process sākas ar brīdi, kad prasības pieteikums iesniegts ŠĶĪRĒJTIESĀ.
31. Pusēm ir tiesības brīvi noteikt šķīrējtiesas procesa kārtību. Ja puses par to nav vienojušās, tad strīdu izšķir rakstveida procesā, saskaņā ar šī REGLAMENTA noteikumiem.
32. Pusēm ir tiesības brīvi noteikt strīda izšķiršanas vietu. Ja puses par to nav vienojušās, strīda izšķiršanas vietu nosaka Priekšsēdētājs, saskaņojot to ar šķīrējtiesnesi, kuram nodota izšķiršanai konkrētā lieta.
33. Pēc iespējamā prasītāja pieteikuma vispārējās jurisdikcijas tiesa pēc parādnieka vai viņa mantas atrašanās vietas Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā var nodrošināt prasību. Pieteikums par prasības nodrošinājumu vai pieteikums par prasības nodrošinājuma grozīšanu nav uzskatāms par šķīrējtiesas vienošanās neievērošanu un nav šķērslis strīda izšķiršanai šķīrējtiesā.
34. Prasības pieteikumā norāda:
  - 34.1. prasītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu, bet, ja tādas nav, — dzīvesvietu; juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi. Prasītājs var norādīt savu tālruņa numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja piekrīt saziņai ar šķīrējtiesu izmantot tālruni vai elektronisko pastu;
  - 34.2. atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu un deklarācijā norādīto papildu adresi, bet, ja tādas nav, — dzīvesvietu; juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi. Atbildētāja personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms;
  - 34.3. ja prasību ceļ pārstāvis, — prasītāja pārstāvja vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi saziņai ar šķīrējtiesu; juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi;
  - 34.4. prasībās par naudas summas piedziņu — kredītiestādes nosaukumu un tā konta numuru, kurā veicama samaksa, ja šāds konts ir;
  - 34.5. prasības priekšmetu, summu, prasības summas aprēķinu;
  - 34.6. prasības pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina;
  - 34.7. prasītāja prasījumus;
  - 34.8. pievienoto dokumentu sarakstu;
  - 34.9. citas ziņas, ja tās nepieciešamas lietas izskatīšanai.
35. Prasības pieteikumam pievieno:
  - 35.1. šķīrējtiesas līgumu, ja vien tas nav ietverts līgumā, kura sakarā strīds radies;
  - 35.2. līgumu, kura sakarā strīds radies;
  - 35.3. dokumentus, uz kuriem prasītājs atsaucas prasības pieteikumā.
36. Prasības pieteikumu iesniedz šķīrējtiesai, pievienojot tikpat norakstu, cik ir šķīrējtiesas procesa dalībnieku.
37. Dokumenti ŠĶĪRĒJTIESĀ tiek iesniegti oriģinālā vai to apstiprinātas kopijas. Apstiprināt dokumentu kopijas var Priekšsēdētājs vai viņa iecelts šķīrējtiesnesis.
38. Ja prasības pieteikums neatbilst likuma un/vai REGLAMENTA prasībām, tad šķīrējtiesnesis atstāj to bez virzības un nosaka termiņu trūkumu novēršanai, kas nevar būt mazāks par 5 (piecām) dienām. Ja noteiktajā termiņā trūkumi netiek novērsti, prasības pieteikums tiek atstāts bez izskatīšanas un kopā ar iesniegtajiem dokumentiem nosūtīts iesniedzējam. Šajā gadījumā, pēc prasītāja rakstveida lūguma, kurā norādīti bankas rekvizīti, un, kas iesniegts viena mēneša laikā no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas, tiesāšanās izdevumi tiek pārskaitīti iesniedzējam, ieturot 20% (divdesmit procentus) no tiesvedības maksas un 10 % (desmit procentus) no šķīrējtiesneša honorāra.
39. Šķīrējtiesas sastāvs nosūta pusēm paziņojumu par ŠĶĪRĒJTIESAS procesa uzsākšanu, šķīrējtiesneša/u iecelšanu, lietas izskatīšanas laiku un citu svarīgu informāciju, kas nepieciešama pušu tiesību nodrošināšanai, piedāvājot 15 (piecpadsmit) dienu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas iesniegt ŠĶĪRĒJTIESĀ atsauksmi (ja vien atsauksme jau nav sniegta) uz prasītāja nosūtīto

- prasības pieteikumu, nosūtot atsaukšanas norakstu un tam pievienoto dokumentu kopijas pārējiem lietas dalībniekiem.
40. Atsauksmē atbildētājam jānorāda:
    - 40.1. vai viņš atzīst prasību pilnīgi vai kādā tās daļā;
    - 40.2. savus iebildumus pret prasību un to pamatojumu;
    - 40.3. pierādījumus, kas apstiprina viņa iebildumus pret prasību un to pamatojumu, kā arī likumu, uz kuru tie pamatoti;
    - 40.4. lūgumus par pierādījumu pieņemšanu vai izprasīšanu; citus apstākļus, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem lietas izskatīšanā.
  41. Atsaukšanas neiesniegšana nav šķērslis lietas izskatīšanai. Šķīrējtiesas sastāvs turpina procesu, neuzskatot šādu neiesniegšanu par prasības atzīšanu, ja vien šķīrējtiesas līgumā nav noteikts citādi.
  42. Pusēm ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, iepriekš vienojoties ar Priekšsēdētāju par laiku un vietu.
  43. Mutvārdu procesā līdz brīdim, kad uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības, rakstveida procesā atsaukšanas sniegšanas termiņā, atbildētājs var iesniegt pretprasību, kuru var izšķirt kopā ar prasību, ja pretprasības priekšmets aptverts ar šķīrējtiesas līgumu. Pretprasība iesniedzama rakstveidā. Uz pretprasību attiecināmi REGLAMENTA noteikumi, kas attiecas uz prasības pieteikumu. Gadījumā, ja pretprasība iesniegta pēc šajā punktā norādītā termiņa, šķīrējtiesas sastāvam ir tiesības to neizskatīt.
  44. Lietas izskatīšana mutvārdu procesā pēc būtības sākās ar šķīrējtiesneša ziņojumu par lietas apstākļiem.
  45. Puse var rakstveidā grozīt un papildināt prasību – mutvārdu procesā līdz brīdim, kad tiek uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības, - rakstveida procesā termiņā, kas dota atsaukšanas sniegšanai. Ja šīs tiesības tiek izmantotas, atbildētājs šķīrējtiesneša noteiktajā termiņā var iesniegt rakstveida atsauksmi, tajā norādot vai viņš atzīst prasību pilnīgi vai kādā tās daļā; savus iebildumus pret prasību un to pamatojumu; pierādījumus, kas apstiprina viņa iebildumus pret prasību un to pamatojumu, kā arī likumu, uz kuru tie pamatoti; lūgumus par pierādījumu pieņemšanu vai izprasīšanu; citus apstākļus, kurus viņš uzskata par nozīmīgiem lietas izskatīšanā.
  46. Šķīrējtiesas sastāvs pēc pušu vienošanās šķīrējtiesas līgumā, strīdu izšķir mutvārdu vai rakstveida procesā. Ja par to nav pušu vienošanās, to var noteikt šķīrējtiesnesis, paziņojot par to pusēm.
  47. Šķīrējtiesas sastāvs rīko mutvārdu procesu arī tad, ja puses vienojušās par rakstveida procesu, bet kāda no pusēm līdz nolēmuma pieņemšanai pieprasa mutvārdu procesu.
  48. Šķīrējtiesas sastāvs savlaicīgi paziņo pusēm par šķīrējtiesas sēdi. Paziņojumu par šķīrējtiesas sēdi nosūta lietas dalībniekiem vai nodod pret parakstu ne vēlāk kā 15 (*piecpadsmi*) dienas pirms sēdes, ja puses nav vienojušās par īsāku termiņu.
  49. Šķīrējtiesa sagatavotos dokumentus (spriedumus, lēmumus, paziņojumus u.c.) nosūta pasta vai elektroniskā pasta sūtījumā. Dokumentus, kurus sagatavo un iesniedz šķīrējtiesai puse (prasības pieteikumu, atsauksmi par prasību u.c.), šķīrējtiesa, ja tas noteikts šķīrējtiesas reglamentā, otrai pusei nosūta pasta vai elektroniskā pasta sūtījumā vai paziņo par to saņemšanu šķīrējtiesā un iespējām ar tiem iepazīties. Dokumentus fiziskajai personai nosūta ierakstītā pasta sūtījumā uz tās deklarētās dzīvesvietas adresi, bet, ja deklarācijā norādīta papildu adrese, — uz papildu adresi, ja vien fiziskā persona saziņai ar šķīrējtiesu nav norādījusi citu adresi, bet juridiskajai personai — uz tās juridisko adresi.
  50. Šķīrējtiesas nosūtītie dokumenti uzskatāmi par saņemtiem izsniegšanas dienā, ja tie ir piegādāti un izsniegti adresātam personīgi. Ja tie ir nosūtīti ar pasta sūtījumu, uzskatāms, ka tie saņemti septītajā dienā pēc pasta sūtījuma nosūtīšanas dienas, bet, ja tie nosūtīti elektroniskā pasta sūtījumā, uzskatāms, ka tie saņemti divu darbdienu laikā pēc nosūtīšanas dienas.
  51. Šķīrējtiesas sastāvs var pieprasīt, lai puses iesniedz papildus dokumentus vai citus pierādījumus.
  52. Visi rakstveida pierādījumi ir jāiesniedz valodā, kurā notiek process. Ja rakstveida pierādījums ir svešvalodā, tad ŠĶĪRĒJTIESĀ iesniedzams tā notariāli apliecināts tulkojums valodā, kurā notiek process, vai valsts valodā.

ŠĶĪRĒJTIESNEŠU IECELŠANA, NORAIĀŠANA

53. Šķīrējtiesnesis ir fiziska persona, kas atbilstoši šķīrējtiesas līguma un šī REGLAMENTA noteikumiem ir iecelta strīda izšķiršanai.

54. Šķīrējtiesnesis tiek izraudzīts no šķīrējtiesnešu saraksta, kas reģistrēts Uzņēmumu reģistrā atbilstoši Šķīrējtiesu likuma 8.panta noteikumiem.
55. Gadījumā, ja strīds tiek izšķirts trīs vai vairāk šķīrējtiesnešu sastāvā, šķīrējtiesneši no sava vidus ievēl šķīrējtiesnesi-referentu.
56. Šķīrējtiesnesi strīda izšķiršanai ar lēmumu iecel Priekšsēdētājs, ņemot vērā pušu vienošanos un likuma ierobežojumus, ievērojot pušu līdztiesību.
57. Ja puses nav vienojušās par strīda izšķiršanu konkrētā šķīrējtiesā, Priekšsēdētājs par šķīrējtiesnesi iecel puses izraudzītu šķīrējtiesnesi, kas izraudzīts no šķīrējtiesnešu saraksta. Savukārt, ja puses pašas nav izraudzījušas šķīrējtiesnesi vai radies strīds par šķīrējtiesnesi, šķīrējtiesnesis tiek iecelts REGLAMENTA 55.punkta kārtībā.
58. Pirms iecelt personu par šķīrējtiesnesi, Priekšsēdētājam ir jāsaņem viņa piekrišana būt par šķīrējtiesnesi konkrēta strīda izšķiršanai, kurā ietverts arī apliecinājums šķīrējtiesneša atbilstībai Šķīrējtiesu likuma 14.panta prasībām.
59. Šķīrējtiesneša atbilstību Šķīrējtiesu likuma 14.panta prasībām apliecina izglītības dokuments un paša šķīrējtiesneša apliecinājums, ka nepastāv likuma noteiktie ierobežojumi.
60. Šķīrējtiesnesis uzskatāms par ieceltu ar to brīdi, kad Priekšsēdētājs savu lēmumu noformējis rezolūcijas formā.
61. Šķīrējtiesnesi var noraidīt:
  - 61.1. ja viņš neatbilst likuma prasībām;
  - 61.2. ja pastāv apstākļi, kuri izraisa pamatotas šaubas par viņa objektivitāti un neatkarību;
  - 61.3. ja viņš ir personīgi tieši vai netieši ieinteresēts lietas iznākumā;
  - 61.4. ja viņš atrodas laulībā vai radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no lietas dalībniekiem vai ŠĶĪRĒJTIESAS Priekšsēdētāju, vai tās dibinātāju.
62. Puses var vienoties par šķīrējtiesneša noraidīšanas kārtību. Ja tādas vienošanās nav, tad puse, kura vēlas noraidīt šķīrējtiesnesi, 15 (*piecpadmit*) dienu laikā no dienas, kad tā uzzinājusi par šķīrējtiesneša iecelšanu vai tai kļuvis zināms kāds no REGLAMENTA 60.punktā minētajiem apstākļiem, iesniedz ŠĶĪRĒJTIESĀ rakstisku šķīrējtiesneša noraidījuma pieteikumu, norādot tajā noraidāmo šķīrējtiesnesi un noraidījuma pamatu.
63. Šķīrējtiesnesim pieteikto noraidījumu izlemj tas šķīrējtiesas sastāvs, kas izšķir konkrēto lietu arī gadījumos, kad strīds tiek izšķirts šķīrējtiesnesim vienpersoniski.
64. Ja Priekšsēdētājam kļūst zināmi apstākļi, kas var būt par pamatu šķīrējtiesneša noraidīšanai, viņš nekavējoties par tiem informē abas puses un izskaidro to tiesības iesniegt ŠĶĪRĒJTIESĀ attiecīgā šķīrējtiesneša noraidījuma pieteikumu.
65. Šķīrējtiesneša pilnvaras izbeidzas:
  - 65.1. ja pieņemts šķīrējtiesneša noraidījums;
  - 65.2. ja šķīrējtiesnesis atteicies no strīda izšķiršanas;
  - 65.3. ja puses vienojas par šķīrējtiesneša pilnvaru izbeigšanu;
  - 65.4. ar šķīrējtiesneša nāvi.
66. Līdz strīda izšķiršanas uzsākšanai šķīrējtiesnesis var atteikties no strīda izšķiršanas, rakstiski paziņojot par to Priekšsēdētājam.
67. Ja šķīrējtiesneša pilnvaras izbeigušās, jaunu šķīrējtiesnesi iecel Šķīrējtiesu likuma 18.panta noteiktajā kārtībā.
68. Priekšsēdētājs atceļ šķīrējtiesnesi, ja puses vienojušās par šķīrējtiesneša atcelšanu.
69. Šķīrējtiesnesis tiek atcelts ar Priekšsēdētāja lēmumu, ar kuru vienlaicīgi tiek iecelts cits šķīrējtiesnesis.

STRĪDA IZŠĶIRŠANA ŠĶĪRĒJTIESĀ

70. Ievērojot pušu noslēgto šķīrējtiesas līgumu, šķīrējtiesas sastāvs rīko sēdes, lai noklausītos pušu paskaidrojumus un iebildumus, kā arī lai pārbaudītu pierādījumus (*mutvārdu process*), vai izšķir strīdu, pamatojoties tikai uz iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem un materiāliem (*rakstveida process*). Ja puses neiesniedz atsauksmes vai rakstveida pierādījumus noteiktajā laikā, šķīrējtiesas sastāvs turpina procesu un izšķir strīdu pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem pierādījumiem. Atsauksmes vai rakstveida pierādījumu neiesniegšana nevar būt par pamatu lietas izskatīšanas atlikšanai.
71. Ievērojot REGLAMENTA un pušu vienošanās noteikumus, šķīrējtiesas sastāvs var noturēt šķīrējtiesas procesu tādā veidā, kādā tā uzskata par lietderīgu, ar nosacījumu, ka strīds izšķirams

- bez liekas vilcināšanās un ka pusēm tiek dotas vienādas iespējas izklāstīt savu viedokli, iesniegt pierādījumus un tiek ievērots pušu līdztiesības un sacīkstes princips.
72. Ja kāds no mutvārdu procesa dalībniekiem nepārvalda valodu, kurā notiek process, šķīrējtiesas sastāvs, pēc lietas dalībnieka lūguma pieaicina tulku. Procesā dalībniekam, kuram nepieciešamas tulks, ne vēlāk, kā 10 (*desmit*) dienas pirms paredzētās šķīrējtiesas sēdes jāiesniedz šķīrējtiesai rakstisks iesniegums par tulka pieaicināšanu un maksājuma dokuments par tulka pakalpojumu samaksu REGLAMENTA pielikumā noteiktajā apmērā. Tulks tiek pieaicināts pēc tam, kad šķīrējtiesas procesa dalībnieks ir iemaksājis ŠĶĪRĒJTIESĀ atlīdzību par tulka pakalpojumiem.
  73. Gadījumā, ja puse, kura lūgusi tulka pieaicināšanu, bet REGLAMENTA 71.kartībā nav veikusi pakalpojuma apmaksu, šķīrējtiesas sastāvs var uzskatīt šādu puses rīcību par šķīrējtiesas procesa apzinātu vilcināšanu vai atteikšanos no pieteiktā lūguma.
  74. Ja puses bez attaisnojoša iemesla neierodas uz šķīrējtiesas rīkoto sēdi vai neiesniedz rakstveida vai citus pierādījumus, šķīrējtiesnesis turpina procesu un izšķir strīdu, pamatojoties uz esošajiem pierādījumiem. Gadījumā, ja puse šķīrējtiesas sastāva noteiktajā laikā neiesniedz pieprasītos pierādījumus, šķīrējtiesas sastāvs var uzskatīt šādu puses rīcību par šķīrējtiesas procesa apzinātu vilcināšanu un nevēlēšanos šos pierādījumus izmantot savā labā.
  75. Par attaisnojošu neierašanās iemeslu pusei nekavējoties, bet ne vēlāk kā 2 (*divas*) darba dienas pirms šķīrējtiesas sēdes, rakstiski jāziņo šķīrējtiesas sastāvam, pievienojot pierādījumus norādītajiem apstākļiem. To, vai neierašanās iemesls ir attaisnojams, izlemj šķīrējtiesas sastāvs. Kā operatīvs saziņas līdzeklis var tikt izmantots elektroniskais pasts, nekavējoties pa pastu obligāti nosūtot dokumenta oriģinālu.
  76. Šķīrējtiesas sēdes ir slēgtas. Personas, kas nav procesa dalībnieki, var būt klāt šķīrējtiesas sēdē tikai ar pušu piekrišanu.
  77. Fiziskās personas savas lietas ved pašas vai ar pilnvarotu pārstāvju starpniecību. Pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru.
  78. Juridisko personu lietas ved to amatpersonas, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, vai arī citi juridisko personu pilnvaroti pārstāvji.
  79. Gan juridiskai personai, gan fiziskai personai šķīrējtiesas procesā vienlaicīgi var būt tikai viens pilnvarotais pārstāvis.
  80. Puses šķīrējtiesas procesā var pieaicināt advokātu juridiskās palīdzības sniegšanai.
  81. Šķīrējtiesa npublicē un nesniedz ziņas par šķīrējtiesas procesu personām, kas nav lietas dalībnieki.
  82. Pierādīšanas līdzekļi šķīrējtiesā var būt pušu paskaidrojumi, rakstveida pierādījumi, lietiskie pierādījumi un ekspertu atzinumi. Pierādījumus iesniedz puses. Katrai pusei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu prasījumu vai iebildumu pamatojumu. Šķīrējtiesas sastāvs var pieprasīt, lai puses iesniedz papildu dokumentus vai citus pierādījumus. Pēc puses motivēta rakstveida lūguma šķīrējtiesas sastāvs var pieprasīt, lai otra puse iesniedz papildu dokumentus vai citus pierādījumus.
  83. Šķīrējtiesas sastāvs nosaka pierādījumu pieļaujamību, atbilstību un pamatotību.
  84. Ja puses nav vienojušās citādi, puse var grozīt un papildināt prasību līdz tiek uzsākta strīda izšķiršana pēc būtības. Ja šajā gadījumā tiek palielināts prasības apmērs, pusei papildus jāsamaksā attiecīgie šķīrējtiesas procesa izdevumi.
  85. Šķīrējtiesas sēdes protokolē tikai tad, ja kāda no pusēm to ir lūgusi un iemaksājusi atlīdzību par sekretāra pakalpojumiem.
  86. Lūgums par sēdes protokolēšanu jāiesniedz un atlīdzība par sekretāra pakalpojumiem jāapmaksā ne vēlāk kā 10 (*desmit*) dienas pirms noteiktās šķīrējtiesas sēdes. Gadījumā, ja puse lūdz sēdes protokolēšanu, bet nav veikusi pakalpojuma apmaksu, šķīrējtiesas sastāvs var uzskatīt šādu puses rīcību par šķīrējtiesas procesa apzinātu vilcināšanu vai atteikšanos no pieteiktā lūguma.
  87. Protokolu raksta šķīrējtiesas sastāva izraudzīts sekretārs.
  88. Protokolā norāda:
    - 88.1. šķīrējtiesas nosaukumu, lietas numuru;
    - 88.2. izskatīšanas vietu, datumu un puses;
    - 88.3. atzīmes par pušu piedalīšanos lietas izskatīšanā;

- 88.4. šķīrējtiesneša (*šķīrējtiesnešu*), sekretāra, ekspertu, tulku un citu lietas dalībnieku vārdus un uzvārdus;
- 88.5. strīda izšķiršanas gaitas īsu aprakstu;
- 88.6. pušu prasījumus un citus pušu izklāstītus svarīgus paziņojumus;
- 88.7. iemeslus strīda izšķiršanas atlikšanai vai izbeigšanai;
- 89. Protokolu paraksta sekretārs, šķīrējtiesnesis ar savu parakstu apliecina protokola pareizību. Pēc tiesas sēdes, protokols pievienojams lietas materiāliem.
- 90. Pusēm šķīrējtiesas procesā ir tiesības, REGLAMENTA noteiktajā kārtībā:
  - 90.1. iepazīties ar lietas materiāliem, izdarīt no tiem izrakstus un izgatavot kopijas;
  - 90.2. piedalīties tiesas sēdē, ja tā tiek izskatīta mutvārdu procesā;
  - 90.3. pieteikt noraidījumus;
  - 90.4. iesniegt pierādījumus, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā;
  - 90.5. pieteikt lūgumus;
  - 90.6. dot tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus;
  - 90.7. izteikt savus argumentus un apsvērumus;
  - 90.8. celt iebildumus pret citu lietas dalībnieku lūgumiem, argumentiem un apsvērumiem;
  - 90.9. saņemt šķīrējtiesas sastāva pieņemtos nolēmumus un citus lietā esošo dokumentu norakstus.
- 90. Prasītājs turklāt ir tiesīgs:
  - 1. pilnīgi vai daļēji atteikties no prasības;
  - 2. samazināt prasījumu apmēru;
  - 3. rakstveidā grozīt prasības pamatu vai priekšmetu vai palielināt prasījumu apmēru, šī REGLAMENTA noteiktā termiņā un kārtībā.
- 91. Atbildētājs ir tiesīgs pilnīgi vai daļēji atzīt prasību, celt iebildumus pret prasību vai celt pretprasību.
- 92. Ja pārkāpts vai nav ievērots kāds no šķīrējtiesas procesa noteikumiem, puse, kas piedalās šķīrējtiesas procesā, nekavējoties, bet ne vēlāk kā 5 (*piecu*) dienu laikā tiklīdz tai par šo pārkāpumu ir kļuvis zināms vai vajadzētu kļūt zināmam, iesniedz šķīrējtiesai rakstveida iebildumus. Par iebildumu pamatotību lemj šķīrējtiesas sastāvs. Ja puse neiesniedz iebildumus, uzskatāms, ka tā ir atteikusies no savām tiesībām celt šādus iebildumus.

PIERĀDĪJUMI

- 93. Pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata šķīrējtiesas sastāvs nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.
- 94. Katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.
- 95. Pierādījumus iesniedz puses un citi lietas dalībnieki.
- 96. Pierādījumus iesniedz ŠĶĪRĒJTIESĀ ne vēlāk kā 7 (*septiņas*) dienas pirms šķīrējtiesas sēdes, ja šķīrējtiesas sastāvs nav noteicis citu termiņu pierādījumu iesniegšanai.
- 97. Lietas iztiesāšanas laikā pierādījumus var iesniegt pēc puses vai citu lietas dalībnieku motivēta lūguma, ja tas nekavē lietas iztiesāšanu vai šķīrējtiesas sastāvs savlaicīgas pierādījumu neiesniegšanas iemeslus atzinis par attaisnojošiem, vai pierādījumi ir par faktiem, kuri kļuvuši zināmi lietas izskatīšanas laikā.
- 98. Ja lietas dalībnieks iesniedz pierādījumus pēc tam, kad noteicējis termiņš, un šķīrējtiesas sastāvs savlaicīgas neiesniegšanas iemeslus neatzīst par attaisnojošiem, šķīrējtiesas sastāvs šādu puses rīcību var uzskatīt par tīšu šķīrējtiesas procesa vilcināšanu.
- 99. Ja šķīrējtiesas sastāvs atzīst, ka par kādu no faktiem, uz kuriem pamatoti puses prasījumi vai iebildumi, nav iesniegti pierādījumi, tā paziņo par to pusēm un, ja nepieciešams, nosaka termiņu pierādījumu iesniegšanai. Ja šķīrējtiesas līgumā nav noteikts citādi, šķīrējtiesas sastāvs pēc puses motivēta rakstiska lūguma var noteikt ekspertīzi. Ekspertīze tiek noteikta gadījumos, kad strīdā nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē.
- 100. Ja šķīrējtiesas sastāvs atzīst puses lūgumu par pamatotu, tad tā pieņem lēmumu par ekspertīzes noteikšanu vai ekspertu pieaicināšanu. Puses pēc šķīrējtiesas sastāva pieprasījuma iesniedz ekspertam nepieciešamās ziņas vai dokumentus, uzrāda preces vai citus priekšmetus. Ekspertīze

notiek tikai tad, ja puse, kas to pieteikusi, iepriekš samaksājusi par eksperta pakalpojumiem. Gadījumā, ja puse pieprasa ekspertīzes veikšanu, bet nav veikusi pakalpojuma apmaksu, šķīrējtiesas sastāvs var uzskatīt šādu puses rīcību par šķīrējtiesas procesa apzinātu vilcināšanu vai atteikšanos no pieteiktā lūguma.

101. Šķīrējtiesas sastāvs savā lēmumā par ekspertīzes noteikšanu norāda, kuros jautājumos nepieciešams eksperta atzinums un kam uzdots izdarīt ekspertīzi.
102. Pēc puses lūguma šķīrējtiesas sastāvs uzaicina ekspertu piedalīties šķīrējtiesas sēdē. Par eksperta atzinumu puses var uzdot ekspertam jautājumus.

PROCESUĀLIE TERMIŅI

103. Procesuālās darbības izpilda šajā REGLAMENTĀ noteiktajos termiņos. Ja procesuālie termiņi šajā REGLAMENTĀ nav noteikti, tos nosaka šķīrējtiesas sastāvs. Procesuālo darbību izpildīšanai nosaka precīzu datumu vai termiņu līdz noteiktam datumam, vai laika periodu (*mēnešos, dienās vai stundās*). Ja procesuālā darbība nav jāizpilda noteiktā datumā, to var izpildīt visā noteiktā termiņa laikā.
104. Procesuālā termiņa tecējums, kas aprēķināms mēnešos vai dienās, sākas nākamajā dienā pēc datuma vai pēc notikuma, kas nosaka tā sākumu.
105. Procesuālā termiņa tecējums, kas aprēķināms stundās, sākas nākamajā stundā pēc notikuma, kas nosaka tā sākumu.
106. Termiņš, kas skaitāms mēnešos, notek termiņa pēdējā mēneša attiecīgā datumā. Ja mēnešos skaitāmais termiņš beidzas tādā mēnesī, kuram nav attiecīga datuma, tas notek šā mēneša pēdējā dienā. Termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam, notek iepriekšējā dienā.
107. Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, par termiņa pēdējo dienu skaitāma nākamā darba diena.
108. Procesuālo darbību, kurai notek termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem. Ja procesuālā darbība izpildāma ŠĶĪRĒJTIESĀ, termiņu uzskata par notecējušu termiņa pēdējā dienā pulksten sešpadsmitos. Tomēr, ja atsauksmes, pieteikumi vai citi sūtijumi nodoti sakaru iestādē termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem, tie uzskatāmi par nodotiem termiņā.
109. Tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar šī REGLAMENTA vai šķīrējtiesas sastāva noteiktā termiņa notecēšanu. Šādā gadījumā šķīrējtiesas sastāvs var atstāt iesniegumu, atsauksmi, lūgumu, sūdzību vai cita veida pieprasījumu/lūgumu bez izskatīšanas, dokumentu vai vēstuli pievienojot šķīrējtiesas lietai.
110. Apturot šķīrējtiesas procesu, termiņa tecējums tiek apturēts. Termiņa tecējums apstājas brīdī, kad radies apstākļi, kas ir par pamatu šķīrējtiesas procesa apturēšanai. Procesuālā termiņa tecējums turpinās no dienas, kad atjaunots šķīrējtiesas process.
111. Nokavētos procesuālos termiņus pēc puses pieteikuma var atjaunot šķīrējtiesas sastāvs, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslus par attaisnojošiem. Atjaunojot nokavēto termiņu, šķīrējtiesas sastāvs vienlaikus atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību.
112. Šķīrējtiesas sastāva noteiktos termiņus var pagarināt pēc puses pamatota pieteikuma.
113. Ja pieteikums par termiņa pagarināšanu vai nokavētā termiņa atjaunošanu iesniegts līdz šķīrējtiesasneša/u iecelšanai, tad to var izlemt Priekšsēdētājs.

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESA IZDEVUMI

114. Šķīrējtiesas procesa izdevumi ir ar strīda izšķiršanu saistītie izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi, kas maksājami atbilstoši šķīrējtiesas REGLAMENTAM.
115. Ar strīda izšķiršanu saistītie izdevumi ir:
  1. šķīrējtiesas tiesvedības maksa;
  2. šķīrējtiesneša honorārs;
  3. summas, kas jāizmaksā ekspertiem, tulkiem un sekretāram;
  4. lietas materiālu nosūtīšana;
  5. šķīrējtiesnešu ceļa un uzturēšanās izdevumi;
  6. citi iespējamie ar strīda izšķiršanu saistītie izdevumi, kuru samaksas kārtību nosaka šķīrējtiesas sastāvs, ievērojot REGLAMENTA noteikumus.
116. Ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir:
  1. izdevumi par saņemto juridisko palīdzību;
  2. lietas materiālu kopēšana;

3. izdevumi, kas saistīti ar ierašanos no/uz ŠĶĪRĒJTIESU;
  4. ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi;
  5. ar sludinājuma ieviešanu laikrakstā saistītie izdevumi.
117. Šķīrējtiesas tiesvedības maksa un šķīrējtiesneša honorārs ir aprēķināms no prasības summas, strīda sarežģītības un šķīrējtiesnešu skaita, kas izšķir attiecīgu strīdu, kā arī vai lieta tiek skatīta rakstveida vai mutvārdu procesā, atbilstoši REGLAMENTA pielikumam un Priekšsēdētāja lēmumam.
  118. Šķīrējtiesas procesa izdevumu apmērs ar Priekšsēdētāja lēmumu var tikt grozīts, ņemot vērā strīda sarežģītību, strīda izspriešanai nepieciešamo laiku, kā arī jebkurus citus ar strīda izšķiršanu saistītos apstākļus.
  119. Priekšsēdētājs ir tiesīgs pēc puses lūguma vai pēc savas iniciatīvas samazināt vai palielināt šķīrējtiesas tiesvedības maksas apmēru, atlikt vai sadalīt to maksāšanu termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem.
  120. Pusei, kuras labā taisīts spriedums, šķīrējtiesas sastāvs piespriež no otras puses samaksātos šķīrējtiesas procesa izdevumus, ja vien puses nav vienojušās par savādāku kārtību.
  121. Ja prasītājs atsakās no prasības un to neuztur, tad prasītāja samaksātos šķīrējtiesas procesa izdevumus šajā gadījumā atbildētājs neatlīdzina.
  122. Tomēr, ja prasītājs neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis, šķīrējtiesas sastāvs pēc prasītāja lūguma piespriež no atbildētāja prasītāja samaksātos šķīrējtiesas procesa izdevumus.
  123. Puses var vienoties par šķīrējtiesas procesa izdevumu sadalījumu starp tām.
  124. Ja tiek palielināta prasības summa, atbilstoši piemaksājama tiesvedības maksa.
  125. Ja puses noslēdza izlīgumu un tajā nav vienojušās par šķīrējtiesas procesa izdevumu sadali savā starpā, tos pēc puses iesnieguma sadala šķīrējtiesas sastāvs.
  126. Ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir atlīdzināmi šādos apmēros:
    6. izdevumi juridiskās palīdzības samaksai:
      - a) prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz EUR 8500, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 15 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas,
      - b) prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no EUR 8501 līdz EUR 57000, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par EUR 1500,
      - c) prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa pārsniedz EUR 57001, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 3 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas,
      - d) prasībās, kurām nav mantiska rakstura, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par EUR 1500,
      - e) prasībās, kurām nav mantiska rakstura, un lietās, kuras šķīrējtiesa atzinusi par sarežģītām, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par EUR 2200.
    2. ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi – to faktiskajā apmērā;
  127. ŠĶĪRĒJTIESA var noteikt mazāku apmēru atlīdzināmo izdevumu juridiskās palīdzības samaksai, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, kā arī izvērtējot objektīvos ar lietu saistītos apstākļus, it īpaši — lietas sarežģītības un apjomīguma pakāpi, tiesas sēžu skaitu lietas izskatīšanas laikā un tiesu instanci, kurā prasība tiek izskatīta.
  128. Šķīrējtiesas procesa izdevumus iekasē un administrē šķīrējtiesas dibinātājs.

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESA ATLIKŠANA UN APTURĒŠANA

129. Šķīrējtiesas sastāvam ir pienākums atlikt strīda izšķiršanu, ja uz tiesas sēdi neierodas kāds no lietas dalībniekiem un viņam nav paziņots par sēdes laiku un vietu, REGLAMENTA noteiktajā kārtībā.
130. Šķīrējtiesas sastāvs var atlikt strīda izšķiršanu:
  1. ja atzīst, ka nav iespējams izšķirt strīdu tāpēc, ka nav ieradies kāds lietas dalībnieks, kā arī sekretārs, eksperts vai tulks;
  2. pēc lietas dalībnieka lūguma, lai dotu viņam iespēju iesniegt papildu pierādījumus;
  3. pēc lietas dalībnieka lūguma, lai dotu pusēm iespēju vienoties par izlīguma slēgšanu;
  4. pēc šķīrējtiesas sastāva iniciatīvas, ja tas nepieciešams pušu interešu nodrošināšanai.
131. Nākamās šķīrējtiesas sēdes dienu un laiku šķīrējtiesnesis paziņo lietas dalībniekiem pret parakstu uzziņas lapā vai ar paziņojumu.
132. Šķīrējtiesas sastāvam ir pienākums apturēt šķīrējtiesas procesu, ja:

1. mirusi fiziskā persona vai beigusi pastāvēt juridiskā persona, kas strīdā ir puse, un ja apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu - līdz tiesību pārņēmēja noteikšanai vai likumiskā pārstāvja iecelšanai;
  2. puse zaudējusi rīcībspēju - līdz likumiskā pārstāvja iecelšanai;
  3. ŠĶĪRĒJTIESĀ rakstveidā ir iesniegta pušu savstarpēja vienošanās par šķīrējtiesas procesa apturēšanu - līdz pušu savstarpējā vienošanās noteiktajam termiņam.
133. Šķīrējtiesas sastāvs pēc lietas dalībnieka vai savas iniciatīvas var apturēt tiesvedību, ja:
- 130.1. puse slimības vai citu attaisnojošu iemeslu dēļ nespēj piedalīties strīda izšķiršanā - līdz brīdim, kad atkrituši minētie apstākļi;
  - 130.2. šķīrējtiesas sastāvs nosaka ekspertīzi – līdz brīdim, kad ŠĶĪRĒJTIESĀ iesniegts eksperta/u atzinums.
134. Par šķīrējtiesas procesa apturēšanu šķīrējtiesas sastāvs pieņem lēmumu, kuru noformē atsevišķa procesuālā dokumenta veidā. Lēmumā norādāmi apstākļi, līdz kuru iestāšanās vai izbeigšanās brīdim šķīrējtiesas process apturēts, vai termiņš, uz kādu šķīrējtiesas process apturēts.
135. Šķīrējtiesas procesu atjauno šķīrējtiesas sastāvs ar lēmumu pēc savas iniciatīvas vai pēc lietas dalībnieku pieteikuma, lēmumu noformējot rezolūcijas veidā.

PRASĪBAS ATSTĀŠANA BEZ IZSKATĪŠANAS

136. Šķīrējtiesas sastāvs atstāj prasību bez izskatīšanas, ja:
1. prasītājs nav ievērojis attiecīgajai lietu kategorijai noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību vai līdz prasības celšanai nav veicis likumā noteiktos pasākumus, lai noregulētu savu strīdu ar atbildētāju;
  2. prasības pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona vai persona, kurai nodibināta aizgādība atbilstoši Civillikuma 365.panta noteikumiem;
  3. prasību prasītāja vārdā cēlusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota;
  4. strīds prasības lietā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata atrodas tās pašas vai citas tiesas izskatīšanā.
137. Šķīrējtiesas sastāvs var atstāt prasību bez izskatīšanas, ja prasītājs vai viņa pārstāvis atkārtoti neierodas tiesā un nav lūdzis izskatīt lietu viņa prombūtnē.
138. Šķīrējtiesas sastāvs pieņem lēmumu par šķīrējtiesas procesa atstāšanu bez izskatīšanas arī pēc prasītāja lūguma.
139. Par prasības atstāšanu bez izskatīšanas šķīrējtiesas sastāvs pieņem lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.
140. Ja prasība atstāta bez izskatīšanas, prasītājs ir tiesīgs no jauna iesniegt prasības pieteikumu ŠĶĪRĒJTIESĀ, ievērojot REGLAMENTĀ noteikto kārtību.
141. Pieņemot lēmumu par prasības atstāšanu bez izskatīšanas, prasītājam izsniedz visus, ŠĶĪRĒJTIESĀ iesniegtos un saņemtos, konkrētās lietas, dokumentus.
142. Pieņemot lēmumu par prasības atstāšanu bez izskatīšanas, ar strīda izšķiršanu veiktos maksājumus, neatgriež.

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESA IZBEIGŠANA

143. Šķīrējtiesas sastāvs pieņem lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu, ja:
- 143.1. prasītājs atsauc savu prasību;
  - 143.2. puses vienojas par strīda izbeigšanu ar izlīgumu;
  - 143.3. šķīrējtiesas sastāvs atzīst, ka strīds nav pakļauts šķīrējtiesai;
  - 143.4. fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, ir beigusi pastāvēt un tiesiskā attiecība nepieļauj tiesību pārņemšanu vai puses ir vienojušās, ka process šādā gadījumā izbeidzams.
144. Ja šķīrējtiesas process izbeigts šķīrējtiesas REGLAMENTA 143.1. vai 143.2. pantā norādīto iemeslu dēļ, atkārtota griešanās šķīrējtiesā vai griešanās tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.
145. Ja šķīrējtiesas process izbeigts šķīrējtiesas REGLAMENTA 143.4. pantā norādīto iemeslu dēļ vai ja fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, ir beigusi pastāvēt un puses ir vienojušās, ka šķīrējtiesas process šādā gadījumā izbeidzams, puses ir tiesīgas griezties tiesā.

146. Ja šķīrējtiesas process izbeigts prasītājam atsaucot prasību vai pusēm vienojoties un noslēdzot izlīgumu, atkārtota griešanās ŠĶĪRĒJTIESĀ vai griešanās ŠĶĪRĒJTIESĀ strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.
147. Pieņemot lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu, ar strīda izšķiršanu veiktos maksājumus, neatgriež.

ŠĶĪRĒJTIESAS NOLĒMUMI

148. Šķīrējtiesas nolēmums (*spriedums vai lēmums*) stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.
149. Šķīrējtiesas lēmums tiek pieņemts par strīda izšķiršanas atlikšanu un citiem jautājumiem, neizspriežot lietu pēc būtības.
150. Šķīrējtiesas sastāvs, secinot, ka visi apstākļi, kas saistīti ar strīdu, ir noskaidroti, pabeidz mutvārdu procesu un mutiski paziņo sprieduma rezolutīvo daļu.
151. Ja sarežģītā lietā šķīrējtiesnesis atzīst, ka šajā šķīrējtiesas sēdē nav iespējams taisīt spriedumu, tad šķīrējtiesas sastāvs nosaka nākamo sēdi tuvāko 14 (*četrpadsmit*) dienu laikā, kurā mutiski paziņo sprieduma rezolutīvo daļu.
152. Ja puse vēlas, šķīrējtiesneša parakstu uz nolēmuma var apstiprināt notariāli, samaksu par to veic puse, kas to rakstveidā pieprasījusi, iesniedzot maksājuma uzdevumu, kas apliecina maksājuma veikšanu, atbilstoši šī REGLAMENTA pielikuma noteikumiem. Gadījumā, ja puse, kura pieteikusi šādu lēmumu, šķīrējtiesas sastāva noteiktā termiņā nav veikusi samaksu, uzskatāms, ka puse ir atteikusies no pieteiktā lūguma
1. Šķīrējtiesas sastāvs 14 dienu laikā pēc tam, kad civiltiesisko strīdu izskatījis pēc būtības, taisa spriedumu un triju darbdienu laikā no tā taisīšanas dienas nosūta to pusēm.
154. Visi nolēmumi (*lēmumi un spriedumi*) ŠĶĪRĒJTIESĀ, ja šķīrējtiesas sastāvs sastāv vairāk kā no viena šķīrējtiesneša, tiek pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu. Šķīrējtiesnesis nevar atturēties no balsošanas.
155. Šķīrējtiesas nolēmumi stājas spēkā tā pieņemšanas dienā, tie nav pārsūdzami.
156. Šķīrējtiesa spriedumu taisa rakstveidā, un to paraksta visi šķīrējtiesneši.
157. Šķīrējtiesas spriedumā norāda:
1. šķīrējtiesas sastāvu;
  2. sprieduma taisīšanas datumu un šķīrējtiesas procesa norises vietu;
  3. ziņas par pusēm — fiziskās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, citus personas identifikācijas datus un deklarētās dzīvesvietas adresi vai citu saziņai izmantojamu adresi, juridiskās personas nosaukumu, reģistrācijas numuru, citus personu identificējošus datus un juridisko adresi;
  4. strīda priekšmetu;
  5. sprieduma motivējumu, ja puses nav vienojušās citādi;
  6. secinājumu par prasības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai par pilnīgu vai daļēju noraidīšanu un sprieduma būtību;
  7. piedzenamo summu, ja spriedums taisīts par naudas piedziņu, atsevišķi norādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus un arī šo procentu apmēru;
  8. konkrēto mantu un tās vērtību, kas piedzenama mantas neesamības gadījumā, ja spriedums taisīts par mantas atdošanu natūrā;
  9. kam, kādas darbības un kādā termiņā jāizpilda, ja spriedums uzliek par pienākumu izpildīt noteiktas darbības;
  10. kāda sprieduma daļa attiecas uz katru prasītāju, ja spriedums taisīts vairāku prasītāju labā, vai kāda sprieduma daļa jāizpilda katram atbildētājam, ja spriedums taisīts pret vairākiem atbildētājiem;
  11. šķīrējtiesas procesa izdevumus un to sadalījumu starp pusēm;
  12. pušu izdevumus par juridisko palīdzību lietā, ja tādi ir, un to sadalījumu starp pusēm;
  13. citu informāciju, ko tiesas sastāvs uzskata par nepieciešamu.
158. Katra puse, paziņojot par to otrai pusei, līdz sprieduma izpildei var lūgt ŠĶĪRĒJTIESU:
- 158.1. izlabot jebkuru spriedumā matemātiskā aprēķina vai pārrakstīšanās kļūdu. Šādas kļūdas spriedumā šķīrējtiesas sastāvs var labot arī pēc savas iniciatīvas;

- 158.2.izskaidrot spriedumu. Sprieduma izskaidrojums no tā pieņemšanas brīža kļūst par sprieduma neatņemamu sastāvdaļu;
- 158.3.trīsdesmit dienu laikā no sprieduma nosūtīšanas dienas pieņemt papildu spriedumu, ja spriedumā nav izšķirta kāda līdz sprieduma pieņemšanai iesniegtā prasība. Ja šķīrējtiesas sastāvs uzskata lūgumu par pamatotu, tā šo lūgumu izlemj, taisot papildu spriedumu.
159. Sprieduma labošana, izskaidrošana un papildsprieduma taisīšana izlemjama sēdē, par to paziņojot pusēm. Šķīrējtiesas sastāvs aicina puses izteikt savu viedokli, ja sprieduma labošanas rezultātā var mainīties sprieduma rezolutīvā daļa. Pušu neierašanās nav šķērslis jautājuma par sprieduma labošanu, izskaidrošanu un papildsprieduma taisīšanu izlemšanai. Papildspriedums taisāms tādā pašā kārtībā kā spriedums.
160. Šķīrējtiesas sastāvs veicina pušu strīda noregulēšanu ar izlīgumu. Ja šķīrējtiesas procesa laikā puses noslēdz izlīgumu. Šķīrējtiesas lēmumam ir tāds pats juridisks spēks kā šķīrējtiesas spriedumam.
161. Šķīrējtiesneša parakstu uz nolēmumiem apliecina Priekšsēdētājs ar savu parakstu un šķīrējtiesas zīmogu.

NOBEIGUMS JAUTĀJUMI

162. Šķīrējtiesas nolēmums pusēm ir obligāts un izpildāms labprātīgi, šķīrējtiesas nolēmumā noteiktajā termiņā.
163. Labprātīgai sprieduma izpildei noteiktais termiņš nav īsāks par 10 dienām.
164. Ja šķīrējtiesas nolēmums netiek pildīts, ieinteresētā puse ir tiesīga griezties Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā ar pieteikumu par izpildu raksta izsniegšanu šķīrējtiesas nolēmuma piespiedu izpildei.
165. Šķīrējtiesas nolēmums, kurš izpildāms Latvijā, ir izpildāms atbilstoši Latvijas Republikas Civilprocesa likuma noteikumiem.
166. Šķīrējtiesas nolēmums, kurš izpildāms ārpus Latvijas, ir izpildāms atbilstoši 1958.gada 10.jūnija Ņujorkas Konvencijai par ārvalstu arbitražas spriedumu atzīšanu un izpildi.
167. Gadījumā, ja netiek samaksāts papildus šķīrējtiesneša honorārs, šķīrējtiesas dibinātājs patur tiesības vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā, par parāda piedziņu.
168. Tiesvedības dokumenti pēc šķīrējtiesas procesa pabeigšanas, glabājami, ievērojot Šķīrējtiesu likuma prasības.

TIESVEDĪBAS IZMAKSAS

Prasības summa	Tiesvedības maksa	Viena šķīrējtiesneša honorārs	
		Izskatot lietu rakstveida procesā	Izskatot lietu mutvārdu procesā
Līdz 1000 EUR	EUR 400	EUR 100	EUR 150
No 1001 EUR līdz 7000 EUR	EUR 700	EUR 100	EUR 150
No 7001 EUR līdz 40000 EUR	EUR 1200	EUR 100	EUR 150
No 40001 EUR līdz 140000 EUR	EUR 1400	EUR 100	EUR 150
No 140001 EUR līdz 700000 EUR	EUR 1900	EUR 200	EUR 300
Virs 700001 EUR	EUR 3800	EUR 300	EUR 450
Nemantiskas prasības	EUR 350	EUR 100	EUR 150

169. Ja lieta tiek skatīta mutvārdu procesā, šķīrējtiesneša honorārs tiek rēķināts par vienu šķīrējtiesas sēdi. Pusei, kura vēlas, lai šķīrējtiesas lieta tiktu skatīta mutvārdu procesā, nepieciešamības gadījumā ir jāpiemaksā trūkstošā šķīrējtiesneša honorārs vai honorāra daļa.
170. Pusei, kura vēlas, lai šķīrējtiesas sēde tiktu protokolēta, jāsamaksā atlīdzība par sekretāra pakalpojumiem EUR 100,00 apmērā par katru šķīrējtiesas sēdes protokolēšanu.
171. Atlīdzību par tulka vai eksperta pakalpojumiem nosaka šķīrējtiesas sastāvs.
172. Šķīrējtiesneša ceļa un uzturēšanās izdevumu apmēru nosaka, vadoties pēc šķīrējtiesneša iesniegtā aprēķina un to pamatojošiem dokumentiem. Veicot aprēķinus ir uzskatāms, ka ceļa izdevumi sastāda EUR 2,00 apmērā par kilometru, savukārt uzturēšanās izdevumi EUR 100,00 apmērā dienā.
173. Atlīdzība par lietas materiālu kopēšanu ir EUR 1,00 par lappusi.

174. Ja puse vēlas, lai šķīrējtiesneša paraksts būtu apstiprināts notariāli, tai iesniedzot attiecīgu rakstveida pieteikumu, jāsamaksā EUR 70,00.
175. Iesniedzot pieteikumu par sprieduma izskaidrošanu, jāsamaksā EUR 300,00.
176. Ja PUSE lūgusi izsūtīt lietas materiālu kopijas, tai jāapmaksā pasta izdevumi EUR 5,00 apmērā.

Jelgava, 2015.gada 16.jūlijs

Biedrība "ARBITRS"
valdes priekšsēdētāja Agnese Krūmiņa